

Sveriges lantbruksuniversitet
Swedish University of Agricultural Sciences

STYRANDE DOKUMENT SLU ID: SLU. ua 2018.1.1.1-4553

Sakområde: Personal samt Forskning och utbildning på forskarnivå

Dokumenttyp: Riktlinjer

Beslutsfattare: Rektor

Avdelning/kansli: Planeringsavdelningen

Handläggare: Lotta Jäderlund/Yvonne Andersson

Beslutsdatum: 2018-12-18

Träder i kraft: 2019-01-01

Giltighetstid: tills vidare

Bör uppdateras före: -

Ev dokument som upphävs: Anvisningar för antagning som docent vid Sveriges lantbruksuniversitets fakulteter, dnr ua. 18.61-428/05.

Bilaga 1 till: Rektors beslut om riktlinjer för utnämning av docenter vid SLU, ID: SLU. ua 2018.1.1.1-4553

Riktlinjer för utnämning av docenter vid SLU

Innehåll

Inledning	3
Grundläggande bestämmelser	4
Process för utnämning av docenter vid SLU	4
Behörighetskrav och arbetsuppgifter	6
Bedömningsgrunder för akademisk kompetens	6
Vetenskaplig skicklighet och självständighet	6
Konstnärlig skicklighet och självständighet	7
Pedagogisk kompetens.....	7
Ansökan samt underlag från institutionens prefekt.....	8
Sakkunniggranskning.....	9
Docentföreläsning	9
Godkännande, avslag eller återtagen ansökan	10

Inledning

Riktlinjerna anger vilka kriterier som ska uppfyllas för att kunna bli utnämnd till docent vid SLU och beskriver processen för att granska de sökande. Riktlinjerna är avsedda för sökande, prefekter, ledamöter i nämnder och handläggare. Dokumentet kompletteras av detaljerade anvisningar för sökande och sakkunniga som finns i ansökningssystemet ”Reachmee” där ansökan och handläggning hanteras elektroniskt.

Att bli utnämnd till docent vid SLU är ett steg i den akademiska karriären och ett bevis på att en person har utvecklat sin akademiska skicklighet efter doktorsexamen så att den har den kvalitet som krävs för uppdrag som huvudhandledare. Med akademisk skicklighet menas en nivå och kvalitet på den pedagogiska kompetensen och den vetenskapliga, eller konstnärliga, skickligheten som är relevant för det aktuella forskarutbildningsämnet. Granskningen av blivande docenter är ett viktigt led i universitetets kvalitetssäkringsarbete inom forskning och utbildning.

Utnämning av docenter är också ett viktigt led i institutioners och fakulteters kompetensförsörjning. En anställd vid SLU som uppfyller behörighetskraven kan prövas för att bli docent. Fakulteterna bedömer om det behövs en eller flera docenter i det aktuella forskarutbildningsämnet. En sådan behovsprövning ska göras innan den sökandes behörighet prövas vid en ansökan. Den som blir utnämnd till docent vid SLU får denna akademiska titel, men behåller sin aktuella anställning oförändrad.

Enligt styrelsens delegationsordning är det respektive fakultetsnämnd (FN) som ansvarar för granskning och godkännande av docentansökningar. Fakultetsnämnden har möjlighet att delegera hela eller delar av denna befogenhet till docentnämnden (DN). Dessa riktlinjer utgår från att FN har delegerat hela befogenheten, inklusive bedömning och beslut om godkännande, till DN. Beteckningen DN används därför generellt. Om delegering inte har skett avses i den följande texten FN istället för DN.

Grundläggande bestämmelser

Docenter utnämns inom ett av universitetets forskarutbildningsämnen. Forskarutbildningsämnen fastställs av FN efter samråd med rektor.

I normalfallet krävs en anställning vid SLU för att kunna utnämnas till docent. Det krävs dessutom att prefekten tydligt motiverar varför personen ifråga bör, eller inte bör, utnämnas till docent och vilken nytta en utnämning förväntas resultera i för verksamheten.

Den som är anställd av en annan arbetsgivare som är strategiskt viktig för universitetet, och som kan visa en tydlig koppling till en institution och ett varaktigt samarbete inom forskning och/eller utbildning, kan också få en docentansökan prövad. Även vid sådan ansökan måste fakulteten bedöma om det finns ett behov av en eller flera docenter i det aktuella ämnet. Prefekten vid den berörda institutionen ska motivera behovet enligt ovan samt redogöra för betydelsen av samarbetet med den sökande.

Ett beslut om godkännande av eller avslag på en docentansökan ska grundas på en sammanvägd bedömning av nämndens egen granskning, den externa sakkunnigas utlåtande samt docentföreläsningens kvalitet. Den senare bedöms av docentnämnden, ämnesrepresentanten och den pedagogiska representanten. Beslut om godkännande eller avslag kan inte överklagas. Den som under processen har återtagit sin ansökan eller fått avslag kan meritera sig ytterligare och återkomma med en förnyad ansökan vid ett senare tillfälle.

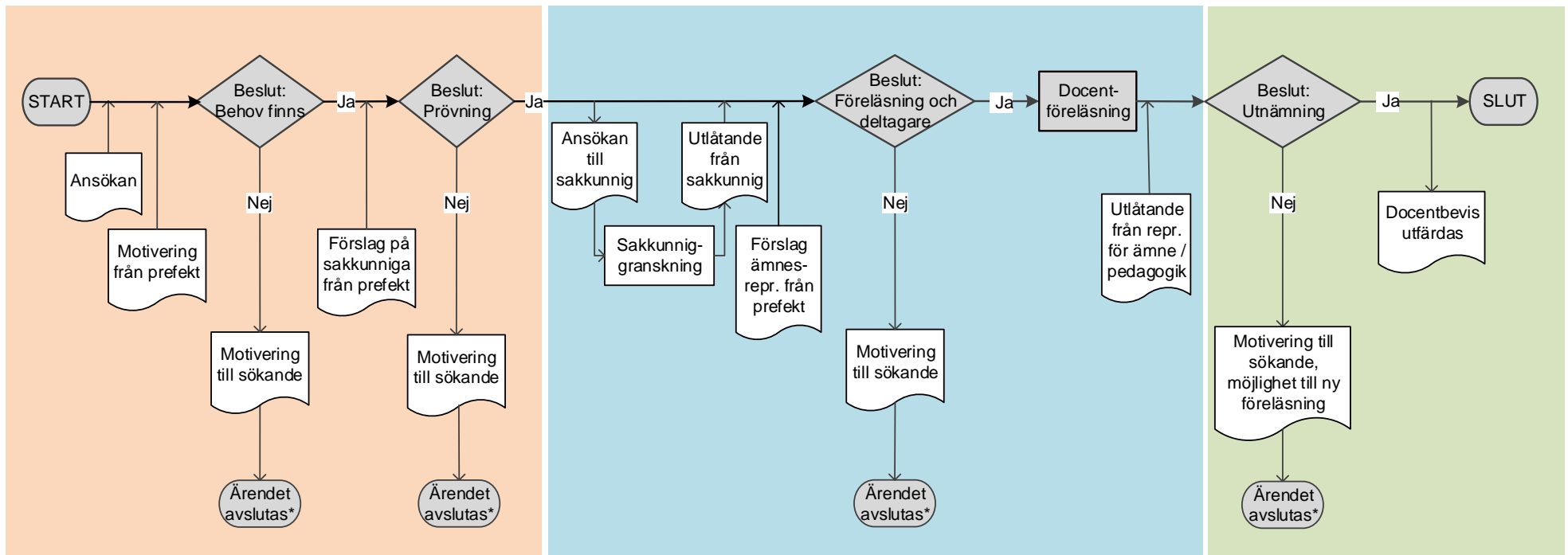
Den som anställs vid SLU och redan är docent vid ett annat svenskt lärosäte, i ett av SLU:s forskarutbildningsämnen, kan ansöka om att prövas som docent i samma ämne vid SLU utan sakkunniggranskning eller docentföreläsning. Även vid sådan ansökan krävs att fakulteten bedömer om det behövs en eller flera docenter i det aktuella ämnet. DN beslutar därefter om det ska genomföras en sakkunniggranskning och/eller docentföreläsning innan ansökan godkänns. Om ansökan avser ett annat ämne än det som den sökande redan är docent i, ska en ordinarie ansökan göras.

Process för utnämning av docenter vid SLU

I figur 1 illustreras processen för att utnämna docenter vid SLU. Mer information om de olika stegen finns i de följande avsnitten. Vid ansökan används det elektroniska ansökningssystemet Reachmee och detaljerade anvisningar om hur ansökningsblanketter och underlag ska fyllas i och sammanställas finns i systemet.

Figur 1. Process för utnämning av docenter vid SLU.

○ = terminal 📄 = dokument □ = process ◇ = beslut ja/nej

Inledande handläggning

Elektronisk ansökan skickas in av den sökande. Prefektens motivering av behov och nytta för verksamheten skickas in.

Fakulteten bedömer behovet av en docent i forskarutbildningsämnet.** Om behov finns skickar prefekten in förslag på sakkunniga.

DN bedömer den sökandes behörighet avseende vetenskaplig skicklighet och pedagogisk kompetens. Om ärendet går vidare utser DN en vetenskapligt sakkunnig samt eventuellt en extra konstnärligt sakkunnig.

Om behov inte finns eller om behörighetskraven inte bedöms vara uppfylla motiveras det i beslutet och ärendet avslutas.

Granskning och prövning

Ansökan skickas till sakkunnig tillsammans med instruktion för granskningsuppdraget som omfattar vetenskaplig skicklighet. DN bedömer den pedagogiska kompetensen i sin beredning.

När utlåtande från sakkunnig och förslag på ämnesrepresentant från prefekt inkommit beslutar DN om docentföreläsning ska genomföras samt om vilken ämnesrepresentant som då ska delta. Enheten för pedagogisk utveckling inom universitetsadministrationen utser pedagogisk representant.

Efter föreläsningen lämnar representanterna skriftliga utlåtanden över det vetenskapliga innehållet och den pedagogiska prestationen, och förordar att den sökande baserat på föreläsningen antingen utnämns till docent eller att ansökan avslås.

Avslutande handläggning

DN beslutar att avslå ansökan eller att godkänna den och utnämna den sökande till docent.*** Efter godkännande utfärdas ett docentbevis.

Om den sökandes docentföreläsning inte bedöms uppnå tillräcklig nivå ges möjlighet att genomföra ytterligare en föreläsning innan beslut om avslag eller godkännande.

*) Sökande kan under hela processen återta sin ansökan. Ärendet avslutas därefter.

**) Fakultetsnämnden (FN), alternativt dekanen eller DN efter delegation, fattar beslut avseende behovsprövning.

***) Alla fakultetsnämnder har inte delegerat befogenhet att fatta detta beslut till DN. Det är i så fall FN som beslutar i frågan.

Behörighetskrav och arbetsuppgifter

För att bli godkänd som docent krävs doktorsexamen, pedagogisk utbildning och erfarenhet, inklusive kurs i forskarhandledning. Dessutom krävs att nivå och kvalitet på den vetenskapliga eller den konstnärliga skickligheten och självständigheten har utvecklats betydligt jämfört med vad som krävs för doktorsexamen. Se de specifika bedömningsgrunderna nedan.

Docenttiteln visar att man är kvalificerad att vara huvudhandledare och att opponera och examinera på grund-, avancerad och forskarnivå på SLU inom det område som forskarutbildningsämnet tillhör. Docenter ska stödja verksamheten vid universitetet genom att till exempel handleda doktorander, vara opponent vid disputationer eller ta på sig rollen som sakkunnig i olika vetenskapliga sammanhang.

Bedömningsgrunder för akademisk kompetens

Vetenskaplig skicklighet och självständighet

För att godkännas som docent ska den sökande utöver vad som krävs för doktorsexamen ha fördjupat och breddat sin ämneskompetens betydligt. Genom sina publikationer och sin verksamhet i övrigt ska den sökande ha utvecklat en tydlig, sammanhängande, dokumenterad och självständig forskningsprofil där publikationer utan tidigare doktorandhandledare som medförfattare kan uppvisas.

Den vetenskapliga produktionen utöver doktorsavhandlingen ska ha publicerats i internationellt välrenommerade tidskrifter med peer review-system eller motsvarande. Vid medförfattarskap ska den sökande redogöra för den egna insatsen och omfattningen av denna.

Den vetenskapliga skicklighet och självständighet som krävs för att godkännas som docent visas exempelvis genom:

- graden av förmåga att initiera, bedriva och leda forskningsverksamhet
- graden av förmåga att självständigt formulera och lösa forskningsproblem
- en tydlig forskningslinje utöver avhandlingsarbetet
- att i konkurrens, som huvudsökande, erhålla externa forskningsmedel
- att kunna redovisa en forskningsvision för framtiden
- erhållandet av granskningsuppdrag, t.ex. av vetenskapliga publikationer
- graden av förmåga att samverka med näringsliv och annan verksamhet utanför universitetet
- genomförd period efter doktorsexamen i annan forskningsmiljö än den där sökande har disputerat.

Konstnärlig skicklighet och självständighet

Bedömning av konstnärlig skicklighet och självständighet görs endast vid ansökan om att godkännas som konstnärlig docent.

För att godkännas som konstnärlig docent ska den sökande utöver vad som krävs för doktorsexamen ha fördjupat och breddat sin ämneskompetens. Genom sin postdoktorala produktion och sin verksamhet i övrigt ska den sökande ha utvecklat en tydlig, sammanhängande, dokumenterad och självständig forskningsprofil. Den sökande ska vara väl erkänd inom området och den konstnärliga skickligheten ska vara på hög professionell nivå.

Egen konstnärlig forskning efter doktorsexamen förutsätts, där den sökande som självständig senior utövare ska påvisa hög grad av konstnärlig skicklighet genom en bredd av konstnärliga arbeten skapade över tid.

Konstnärlig skicklighet och självständighet som krävs för att godkännas som docent visas exempelvis genom:

- graden av förmåga att initiera, bedriva och leda en konstnärlig forskningsverksamhet
- graden av förmåga att självständigt formulera och lösa forskningsproblem
- en aktiv konstnärlig verksamhet av hög kvalitet
- att kunna redovisa en forskningsvision för framtiden
- graden av förmåga att initiera, bedriva och leda konstnärligt utvecklingsarbete
- att vara nationellt och internationellt känd inom sitt område
- erhållandet av expertuppdrag kopplat till den egna konstnärliga forskningen och dess utveckling utanför den akademiska miljön
- graden av förmåga att samverka med näringsliv och annan verksamhet utanför universitetet.

Pedagogisk kompetens

För att godkännas som docent krävs att den sökande har utvecklat kunskaper, färdigheter och förhållningssätt som grund för att arbeta professionellt som lärare inom högskolan. Erfarenhet av kursutveckling, handledning eller att kommunicera populärvetenskaplig information till studenter, sektor eller samhället i stort kan också omfattas. Stor vikt läggs vid erfarenhet av handledning av forskarstuderande och även handledning av examensarbetare beaktas. Den pedagogiska kompetensen ska visas dels genom en beskrivning av den egna pedagogiska grundsynen och en visionsformulering där den sökande reflekterar över pedagogiska och didaktiska frågeställningar, dels genom dokumentation som styrker den pedagogiska kompetensen på olika nivåer

Det krävs också dokumenterad högskolepedagogisk utbildning (10 veckor heltid), varav minst 3 veckors utbildning i forskarhandledning, vid SLU. DN kan, efter samråd med chefen för den avdelning inom universitetsadministrationen som ansvarar för pedagogisk utveckling, godkänna utbildningar som inte ingår i SLU:s högskolepedagogiska kursutbud.

Pedagogisk kompetens som krävs för att godkännas som docent visas exempelvis genom:

- graden av förmåga att självständigt ansvara för planering, genomförande och utvärdering av egna kurser samt för examination av kursdeltagare,
- erhållandet av ledningsuppdrag (t ex som studierektor) med ansvar för utbildningsprogram eller del av utbildningsprogram
- genomfört pedagogiskt utvecklingsarbete eller annan erfarenhet av pedagogisk relevans
- graden av förmåga och intresse av att sprida forskningsresultat ute i samhället.

Ansökan samt underlag från institutionens prefekt

Den som vill utnämnas till docent ska ansöka om detta hos aktuell fakultet. Ansökan avser antingen konstnärlig eller vetenskaplig docent. Ansökan ska skrivas på engelska, i den mall som finns i universitetets elektroniska ansökningssystem, och även skickas in via det systemet.

När den sökande skickat in sin ansökan ska prefekten lämna en tydlig motivering varför det är viktigt för institutionen att personen ifråga utnämns, eller inte utnämns, till docent och vilken nytta en utnämning förväntas resultera i för verksamheten. Om den sökande inte är anställd vid SLU ska prefekten även redogöra för betydelsen av samarbetet med den sökande.

Om fakulteten bedömer att behov av en docent i det aktuella forskarutbildningsämnet finns ska prefekten lämna förslag på två externa sakkunniga (med bilagda CV). De föreslagna ska vara vidtalade och beredda att åta sig uppdraget. Prefekten ska beakta jävs- respektive jämställdhetsaspekten och redovisa de föreslagnas kompetens i förhållande till den sökandes vetenskapliga profil. Motsvarande gäller för den ämnesrepresentant som föreslås av prefekten i senare skede i processen (se figur 1).

Ansökan om utnämning till docent behandlas vid två tillfällen per år. Ansökan samt prefektens motivering ska vara inlämnade senast den 1 mars respektive den 15 september.

Sakkunniggranskning

En sakkunnig utses av DN och hen får sin uppdragsbeskrivning samt tillgång till underlaget för granskningen elektroniskt.

Sakkunnigutlåtandet ska belysa den sökandes vetenskapliga eller konstnärliga skicklighet och självständighet, och såväl styrkor som svagheter kan framgå av utlåtandet. Den sakkunniga ska sammanfatta om den sökande har uppnått den nivå av vetenskaplig skicklighet som krävs för att godkännas som docent i ett visst ämne. Den sakkunniga ska ta ställning till huruvida ansökan bör godkännas eller avslås. Grunderna för ställningstagandet ska klart redovisas i utlåtandet.

Docentföreläsning

Avsikten med docentföreläsningen är att den sökande ska visa sin förmåga att på ett instruktivt och klagörande sätt hålla en vetenskaplig föreläsning. Föreläsningen ska vara anpassad för målgruppen forskarstuderande inom hela fakulteten, det vill säga även utanför sökandens eget ämne.

I föreläsningen ska den sökande behandla aktuella och vetenskapligt grundade frågeställningar inom ämnet, visa att frågeställningarna angrips med relevant och adekvat metodik, sätta ämnet och sin egen forskning i ett större vetenskapligt sammanhang samt förmedla vetenskapligt bärande tankar och idéer som den sökande anser angelägna att utveckla inom sitt ämnesområde. Det innebär att föreläsningen ska innehålla moment där den sökande presenterar sin framtida forskningsvision.

Föreläsningen ska äga rum under terminstid inom det forskarutbildningsämne inom vilket den sökande önskar bli utnämnd till docent. Den ska vara 30–35 minuter lång och hållas på svenska eller engelska. Språket bestäms i samråd med DN. Föreläsningen ska avslutas med en vetenskaplig diskussion mellan den sökande och ämnesrepresentanten och en pedagogisk diskussion mellan den sökande och den pedagogiska representanten, samt eventuella frågor från DN-representanter och auditoriet.

Senast tre veckor före föreläsningen skall den sökande till DN lämna in en kortfattad (1 A4-sida) populärvetenskaplig sammanfattning av sin föreläsning på svenska eller engelska. Sammanfattningen kommer i samband med kungörelsen att läggas ut på SLU:s webbplats.

En beslutsför docentnämnd ska närvara vid docentföreläsningen, tillsammans med en ämnesrepresentant (utsedd av DN) och en pedagogisk representant (utsedd av den avdelningschef inom universitetsadministrationen som ansvarar för pedagogisk utveckling). Ämnesrepresentanten och den pedagogiska representanten ska efter föreläsningen lämna skriftliga utlåtanden över det vetenskapliga innehållet och det pedagogiska genomförandet. I utlåtandet ska de förorda antingen att den sökande utnämns till docent eller att ansökan avslås.

Godkännande, avslag eller återtagen ansökan

DN beslutar att godkänna eller att avslå ansökan¹. Efter beslut om godkännande och utnämning till docent utfärdas ett docentbevis.

Om en docentansökan avslås under processen ska DN motivera sitt beslut. Om docentföreläsningen inte skulle godkännas kan den sökande ansöka hos DN om att göra om föreläsningen vid ett senare tillfälle. Om en föreläsning inte godkänns ska DN motivera sitt beslut på sådant sätt att den sökande kan förstå vad som bör uppnås vid en eventuell andra föreläsning. Om inte heller den andra föreläsningen godkänns ska ansökan avslås.

Ett beslut om avslag kan inte ändras eller överklagas.

Den sökande kan återta sin ansökan under processen. Ärendet avslutas därefter.

¹ Alla fakultetsnämnder har inte delegerat befogenhet att fatta detta beslut till DN. Det är i så fall FN som beslutar att godkänna eller avslå ansökan på förslag från DN.